

PIENTOIMENPITEIDEN SUOJAINSUOSITUKSET

Yleistä	<p>Tässä ohjeessa pientoimenpiteellä tarkoitetaan invasiivista (elimistön sisälle ulottuva, kajoava) toimenpidettä, joka tehdään leikkaussalin ulkopuolella.</p> <p>Pientoimenpiteitä ovat esimerkiksi:</p> <ul style="list-style-type: none">• erilaiset tähystykset• biopsiat• suturaatio• katetrointi• kanylointi• punktiot <p>Pientoimenpiteissä noudatetaan aseptisia toimintatapoja hoitoon liittyvien infektioiden (HLI) ehkäisemiseksi, kts. Aseptinen toiminta pientoimenpiteissä-toimintaohje.</p>
Käytettävät suojaimet	<p>Minimivaatimukset suojautumiselle toimenpiteiden yhteydessä (kts. taulukko). Esimerkiksi hematologisella osastolla suojautumisvaatimukset saattavat olla tiukemmat.</p> <ul style="list-style-type: none">• Tietyissä taulukkoon merkityissä toimenpiteissä (esim. keskuslaskimokatetrin laitto, silmän sisäinen lääkepistos) toimenpidelääkäri tai -hoitaja toteuttaa kirurgisen käsien desinfiaktion (3 min käsidesinfektiohieronta).• Taulukkoon on merkitty, mikäli toimenpide vaatii steriilien suojakäsineiden käyttöä (steriilille alueelle kohdistuvat toimenpiteet).• Muuten käsihygienia toteutetaan kuten tavanomaisissa varotoimissa.• Tehdaspuhtaita suojakäsineitä käytetään, kun käsitellään verta, eritteitä, haavoja, ihorikkoja, limakalvoja tai kontaminoituneita alueita tai välineitä. Kädet tulee desinfioida huolellisesti aina ennen suojakäsineiden pukemista ja niiden käytön jälkeen.• Kirurginen suu-nenäsuojain estää pisaroiden leviämisen käyttäjältä potilaaseen sekä suojaa käyttäjää eriteroiskeilta.• Hengityksensuojainta (FFP2/FFP3) käytetään ilmararotoimin hoidettavan potilaan toimenpiteissä (esimerkiksi keuhkotuberkuloosi tai sen vahva epäily).• Tehdaspuhdasta kertakäyttöistä suojatakkaa käytetään, jos on vaaraa omien työvaatteiden likaantumisesta eriteillä.• Steriiliä suojatakkaa käytetään suojaamaan steriiliä toimenpidealuetta sekä käyttäjää mahdollisilta eriteroiskeilta taulukkoon merkityissä toimenpiteissä.• Silmäsuojuksia käytetään estämään veri- ja eriteroiskeiden pääsyä silmiin toimenpiteen aikana.• Hiussuojainta käytetään suojaamaan aseptisia alueita pään alueen mikrobeilta sekä käyttäjää eriteroiskeilta.

SUOJAIMET						
Toimenpiteet	Suojakäsineet	Kirurginen suu- nenäsuojain	Kertakäyttöinen suojatakki	Hius- suojain	Steriili toimenpide pöytä	Kirurginen käsiens desinfektio
	steriilit (ss) tehdaspuhtaat (tp)	(1=kaikilla tmp:seen osallistuvilla)	steriili (ss) tehdaspuhdas (tp)			
Biopsiat ja punktiot						
Likvornäytteen otto, spi- naali- ja epiduraalianestesia, jossa ei aseteta katetreja	ss	kyllä ¹	ei	kyllä	kyllä	ei
Likvortoimenpiteet, jossa asetetaan katetreja	ss	kyllä ¹	tarvittaessa ss	kyllä	kyllä	kyllä
Femoralis- ja muut johto- puudutukset	ss	kyllä	ei	ei	ei/ tarvittaessa	ei
Luuydinbiopsia	ss	kyllä	ei	kyllä	kyllä	ei
Ilman yleisanestesiaa tehtävät biopsiat	ss	kyllä	ei	ei	kyllä	ei
Lapsivesipunktio	ss	kyllä	ss	kyllä	kyllä	ei
Ison nivelen punktio	ss	kyllä ¹	ei	ei	ei	ei
Pleurapunktio/pleura-dree- nin asettaminen	ss	kyllä	tp	ei	kyllä	ei
Askitespunktio/askitesdree- nin asettaminen	ss	kyllä	tp	ei	kyllä	ei
Paksu- ja ohutneulanäytteet	ss	kyllä	ei	ei	kyllä	ei
Poskiontelopunktio	tp	kyllä	ei	ei	ei	ei
Katetrit ja kanyylit						
Perifeerisen laskimo- ka- nyylin laitto	tp	ei	ei	ei	ei	ei
Arteriakanyylin laitto	ss	kyllä	ei	ei	ei	ei
PICC katetrin laitto	ss	kyllä	ss	kyllä	kyllä	kyllä
Keskuslaskimokatetrin / Midline laitto	ss	kyllä	ss	kyllä	kyllä	kyllä
Pyelostomakatetrin laitto	ss	kyllä	ss	kyllä	kyllä	kyllä
Virtsatiekatetrin laitto	tp ja steriili instrumentti/ss	tarvittaessa	tarvittaessa tp	ei	ei	ei
Cystofixin laitto	ss	kyllä	tp	ei	kyllä	ei

SUOJAIMET						
Toimenpiteet	Suojakäsineet	Kirurginen suu- nenäsuojain	Kertakäyttöinen suojatakki	Hius- suojain	Steriili toimen- pidepöytä	Kirurginen käsien desinfektio
	steriilit (ss) tehdaspuhtaat (tp)	(1=kaikilla tmp:seen osallistuvilla)	steriili (ss) tehdaspuhdas (tp)			
Skopiat						
Kystoskopia	ss/ tp	ei	tarvittaessa	ei	kyllä	ei
Kolono- ja gastroskopia	tp	kyllä	tp	ei	ei	ei
Bronkoskopia (fiberoskooppinen)	tp	kyllä FFP2/FFP3	tp	ei	ei	ei
Varjoainekuvaukset ja angioplastia						
Pallolaajennus (sepelvaltimon)	ss	kyllä	ss	kyllä	kyllä	kyllä
Koronaariangiografia	ss	kyllä	ss	kyllä	kyllä	kyllä
Angiografia (verisuonten varjoainekuvaus)	ss	kyllä	ss	kyllä	kyllä	kyllä
Kolangiografia (PTC)	ss	kyllä	ss	kyllä	kyllä	kyllä
Muut						
Silmän sisäinen lääkepistos	ss	kyllä	ei	kyllä	kyllä	kyllä
Sydämen tahdistimen laitto	ss	kyllä	ss	kyllä	kyllä	kyllä
Haavan ompelu	ss	kyllä	ei	ei	kyllä	ei
Luomen poisto	ss	kyllä	ei	ei	kyllä	ei
Hengitysteiden imu	tp	kyllä	tp	ei	ei	ei

Toimintaohje pohjautuu HUS Infektiosairauksien klinikan ohjeeseen (4.4.2023)